

STEO

Sdružení provozovatelů technologií pro ekologické využívání odpadů

Vyjádření k dopisu ČAOH, SVPS, SKS ve věci „Informace k riziku navýšení nákladů za odpadové hospodářství měst a obcí“

Dopis, který rozeslali ČAOH, SVPS, SKS, je otevřeným zastrašováním zastupitelů měst a obcí za účelem záměrného zkreslování skutečností, které mají zachovat stávající „status quo“ pro společnosti provozující **nejnižší formu hierarchie nakládání s odpady**, tj. skládkování.

Současné kroky Evropské unie a České republiky přitom vedou k omezování tohoto zastaralého a neekologického způsobu nakládání s odpady, neboť významný podíl biologicky rozložitelných odpadů včetně papíru se v odpadech ukládaných na skládky za nepřístupu vzduchu rozkládá za vzniku metanu (CH₄), který má 21x - 35x větší schopnost zadržovat teplo v atmosféře než molekula CO₂. To je hlavní příčina, proč se významnou měrou tyto druhy odpadů podílí na globálním oteplování a také důvod proč omezovat jejich množství na skládkách. Již v roce 1999 přichází EU se směrnicí o postupném omezování biologicko-rozložitelných odpadů ukládaných na skládky. Pro ČR byly závazné postupné cílové roky 2010, 2013 a 2020. Cíl roku 2013 se nepodařilo splnit a ani rok 2020 splněn s vysokou mírou pravděpodobnosti také nebude. V roce 2014 přichází EU s novou strategií, tj. oběhovým hospodářstvím s cílem minimalizovat množství odpadů při zajištění jeho maximální recyklace a vysoké míry jeho materiálového využití. V rámci této strategie se vedl spor, zda energetické využívání materiálově nerecyklovatelných odpadů má v oběhovém hospodářství své nezastupitelné místo, či zda patří mezi nepodporované technologie podobně jako skládkování. V listopadu 2017 vydal Výbor regionů EU stanovisko v dokumentu „Role získávání energie z odpadu v oběhovém hospodářství“ ve kterém se mimo jiné uvádí:

- Souhlasí, že procesy využívání energie z odpadů mohou přispět k přechodu na oběhové hospodářství.
- Připomínají, že přeměna nerecyklovatelných odpadů na energii ve vysoce účinných zařízeních je nedílnou součástí oběhového hospodářství a hraje významnou roli při podstatném snižování skládkování.
- Vyzval všechny úrovně správy členských zemí, aby vynaložily veškeré úsilí na **snížení množství odpadů ukládaných na skládky**.
- Výstavba nových spalovacích kapacit je recyklačním doplňkem řešení, které by mělo být použito, aby **nedocházelo k vytváření nových skládek**.
- Upozorňuje na to, že plánování kapacit zařízení na energetické využití odpadu (ZEVO) by nemělo být založeno výlučně na produkci komunálních odpadů, neboť velká část vstupů pochází i z jiných zdrojů.

Také ministerstvo životního prostředí ve snaze naplnit cíle snižování množství odpadů ukládaných na skládky přijalo v posledních letech několik zásadních legislativních změn, které měly pomoci dosáhnout vytčeného cíle:

- **Novelou zákona č. 229/2014 Sb., kterou se mění zákon č. 185/2001 Sb., je zakázáno ukládat na skládky směsný komunální odpad (SKO), recyklovatelné a využitelné odpady, a to od roku 2024.**

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že je potřeba podpořit stále sofistikovanější systémy recyklace a energetického využívání odpadů. Proto je zcela nezbytné zvýšit poplatky za skládkování tak, aby se nové technologie staly **konkurenceschopné na trhu s odpady**.

Země bývalé EU 15, které omezily skládkování na minimum dokládají, že zdražení poplatku za ukládání komunálních odpadů na skládky byl **jediný účinný nástroj** k odklonu těchto odpadů od skládkování k vyšším formám hierarchie nakládání s odpady.

Sdružení provozovatelů technologií pro ekologické využívání odpadů

V EU je celkem 435 zařízení na energetické využívání odpadů (ZEVO), které jsou ovšem nerovnoměrně rozloženy. Tři čtvrtiny těchto zařízení je v pěti zemích (Německo, Francie, Holandsko, Švédsko a Velká Británie), kde vykazují nejnižší míru skládkování odpadů. Dle statistiky EU z roku 2016 se 52 % směšného komunálního odpadu vyprodukovaných v EU energeticky využívá. Největší kapacity energeticky využívaných odpadů na osobu a rok má Švédsko – 591 kg, Dánsko – 587 kg, Rakousko – 491 kg. V ČR včetně nezkolaudovaného ZEVO Plzeň odpovídá energetické využívání odpadů 75 kg/osoba/rok.

Dle statistik MŽP produkce komunálního odpadu v roce 2016 vzrostla proti roku 2015 z cca 5,27 mil. tun na 5,6 mil. tun. Do této statistiky jsou však započítány i obdobné odpady ze živností, úřadů apod. V rámci domovních odpadů vzniká cca 250 - 350 kg/osoba/rok. Dle Plánu odpadového hospodářství ČR bychom měli v roce 2020 materiálově využívat cca 50 % z této produkce. Obce, které tohoto parametru dosáhnou dle připravované novely, poplatky za zbytkový SKO navyšovat nebudou. Obce, které cíle recyklace nedosáhnou, poplatky za ukládání KO na skládku budou postupně navyšovat. Musíme si však uvědomit, že produkce SKO činí cca 180 – 250 kg/osoba/rok. Poplatek je vztažen k tuně odpadu uloženého na skládku tzn., že částka navýšení pro občana není čtyřnásobná, jak se v dopise ČAOH uvádí, ale vzhledem k vyprodukovanému množství odpadů občanem je to pouze 1/6 až 1/4 navýšené částky ve vztahu k jeho skutečně vyprodukovanému množství (např. vyprodukuje-li občan 180 kg odpadu/rok, který je následně uložen na skládku, tak z navrhovaného poplatku zaplatí 18% navíc, jestliže vyprodukuje 250 kg tak z navýšeného poplatku pro daný rok navíc zaplatí 25%). Navyšování poplatků není skokové, jak vyznívá z dopisu, ale má svůj postupný vývojový trend.

Od roku cca 2005 MŽP připravovalo nový zákon o odpadech (dříve vycházel 1992, 1998 a 2001), který se ani v loňském roce nepodařilo prosadit na projednání do Parlamentu ČR. OH je jedním z nejrychleji se rozvíjejících vědních oborů a je třeba reagovat na tento vývoj, který by měl být sledován i platnou legislativou. Dnes platný zákon o odpadech č. 185/2001 Sb., prošel od svého vzniku již 43 novelami, z čehož je zřejmé, že **potřeba nového zákona je více než alarmující**

Společnosti zabývající se skládkováním, ve snaze, aby nepřišly o lukrativní byznys, přichází s myšlenkou vybudování zařízení na mechanicko-biologickou úpravu SKO. Tato technologie však neřeší skutečné využívání odpadů, ale je drahým mezistupněm, na který musí navazovat koncová zařízení. V roce 2017 EU navrhuje zakázat podporu těmto zařízením a to od roku 2027.

MŽP ve snaze zabránit nežádoucímu vývoji v OH ČR masivním rozvojem MBU technologií za účelem úpravy SKO vydalo:

- Novelu vyhlášky č. 387/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky. V této novele stanovilo přísné podmínky, za kterých je možné takto upravené odpady ukládat na skládky.

Vydáním této vyhlášky se skutečně podařilo zabránit rozvoji těchto technologií, ale znamenalo to i tu skutečnost, že **nevznikají žádné nové technologie a podíl skládkovaného SKO dlouhodobě stagnuje.**

V této souvislosti je potřeba upozornit i na další podstatnou skutečnost, kterou se snaží některé společnosti pod rouškou objektivitu prosadit. Objevuje snaha odstranit z vyhlášky parametr výhřevnosti 6,5 MJ/kg v sušině, který omezuje ukládání upravených odpadů na skládky s podílem významnější výhřevné složky. Tato změna vyhlášky by vedla k tomu, že by se nakoupily drahé technologie na úpravu směšných komunálních odpadů, čímž by bylo zákonu o odpadech učiněno za dost a vzhledem k jeho heterogennímu a těžko

STEO

Sdružení provozovatelů technologií pro ekologické využívání odpadů

specifikovatelnému charakteru by bylo možné následně uložit na skládky obě úpravou získané neprodejné frakce tj. vysoce výhřevnou i nevýhřevnou. Odpady by byly upravené, ale neprodejné a společnosti, které odstraňují odpady skládkováním, by měly na další roky zajištěné obdobné množství odpadů.

Z výše uvedeného je zřejmé, že navržené omezení kalorického obsahu odpadů ukládaných na skládky je správné, neboť předchází neefektivním formám nakládání s odpady.

Pro dosažení stanovené strategie v rámci oběhového hospodářství a s ní spojených cílů, které si EU i MŽP ČR vytyčily, budou nová opatření vyžadovat velké investice do infrastruktury a inovací. Je proto nezbytné vytvořit příznivý rámec pro tyto nové investice a inovace.

Inovace jsou klíčovým předpokladem pro transformaci hodnotového řetězce v hierarchii nakládání s odpady. Zatímco EU může hrát podpůrnou úlohu, musí evropské podniky investovat do budoucnosti a potvrdit svoji nezastupitelnou úlohu v modernizaci hodnotového řetězce při zajištění odklonu od neefektivních technologií na odstraňování odpadů k vyšším formám využívání odpadů.

prof. Ing. J. Hyzik, Ph.D.
předseda představenstva

STEO

Sdružení provozovatelů technologií pro ekologické využívání odpadů
Association of Operators of Technologies for Ecological Waste Utilization
Vereinigung der Betreiber von Technologien für ökologische Abfallverwertun